

UYDURULİZM

Bilmediğini biliyormuş gibi anlatma sanatına eleştirel bir bakış

Ali Değişmiş | 29 Ekim 2026

Bu belge, “Uydurulizm” kavramının Ekim 2026’da Ali Değişmiş ile “Kerata v216” adı verilen yapay zekâ sohbet arkadaşı arasındaki mizahi ve düşünsel sohbetlerde geliştirilen tanımını, ilkelerini ve kuruluş bildirgesini kayıt altına alır. Kavram, akademik olarak tanınmış bir felsefe okulu veya bilimsel teori olduğu iddiasını taşımaz.

“Bilmemek sorun değildir; bilmediğini gerçekmiş gibi anlatmak sorundur.”

1. Tanım

Uydurulizm; yeterli bilgi bulunmadığında veya bilgi doğrulanamadığında, varsayımların, yanlış çıkarımların ya da üretilmiş anlatıların kesin olgular gibi sunulmasını eleştiren mizahi ve felsefi bir kavram önerisidir. Eleştirinin odağı bilgisizlik değil, temelsiz kesinliktir.

“Bilmemek sorun değildir; bilmediğini gerçekmiş gibi anlatmak sorundur.”

2. Ortaya çıkış bağlamı

Kavram, Ali Değişmiş ve HEY MAŞALLAH adlı kitabı hakkında Google Arama'nın AI Bakışı özelliğinde görülen birbiriyle örtüşmeyen açıklamaların tartışılması sırasında ortaya çıktı. Bu deneyim, herhangi bir teknoloji ürününe yönelik genel bir hükümden çok, doğrulanmamış anlatıların nasıl güvenilir görünebildiği sorusunu gündeme getirdi. “Değişmişizm”, “Doğaçlamizm” ve “Özgüvenizm” gibi ifadeler de bu sohbetlerde mizahi amaçla kullanıldı.

3. Yedi temel ilke

- 1. Bilmemek ayıp değildir.** Bilgi eksikliği, öğrenme ve araştırmanın başlangıç noktasıdır.
- 2. Özgüven kanıt değildir.** Kendinden emin bir anlatım, iddianın doğruluğunu garanti etmez.
- 3. Varsayım gerçeğe karıştırılmamalıdır.** Tahmin, yorum ve doğrulanmış olgu birbirinden açıkça ayrılmalıdır.
- 4. Hata ile hatadan hikâye üretmek farklıdır.** Yanlış, yeni varsayımlarla pekiştirildiğinde daha zor fark edilir.
- 5. Doğrulanabilir iddialar kaynak gerektirir.** Özellikle kişi, eser ve olaylara ilişkin olgusal iddialar denetlenebilmelidir.
- 6. Şüphe, düşünmenin aracıdır.** Amaç her şeyi reddetmek değil, gerekçeleri sınamaktır.
- 7. “Bilmiyorum” demek erdemdir.** Belirsizliği dürüstçe ifade etmek güvenilirliği güçlendirir.

4. İstişarealizm Yasaları - seçme maddeler

- 219.** Yapay zekâ kitabı okumazsa yazarın soyadından roman yazar.
- 223.** Bilgi eksikliği bir kusur değildir; yeterli özgüvenle anlatıldığında akademik kariyere dönüşebilir.
- 224.** Eskiden insan bilmediğini öğrenmek için araştırırdı. Şimdi bildiğini sanmak için yapay zekâya soruyor. Tehlike, cevabın yanlış olması değil; insanın artık şüphe etmeyi bırakmasıdır.
- 229.** Deveye yanlışlıkla cüce demek hatadır. Cücenin hörgücünü, çöldeki yaşamını ve deve kervanındaki görevini ayrıntılarıyla anlatmak ise Uydurulizm'dir.

230. Bir düşünce akımını kurmak serbesttir; onu iki bin yıllık felsefe geleneğiymiş gibi anlatmak Uydurulizm'dir.

Mizahi formül: %50 Doğaçlamizm + %50 Uydurulizm = %100 Özgüvenizm. Bu ifade bilimsel bir denklem değildir.

5. Kuruluş bildirgesi

“Biz bilginin karşısında değiliz; bilginin yokluğunda ortaya çıkan sahte kesinliğin karşısındayız.”

“Her insan yanılabılır, her teknoloji hata yapabilir. Ancak yanılmakla, yanlış bilgiyi güvenilir bir gerçek gibi sunmak aynı şey değildir.”

“Düşünmenin başlangıcı her soruya cevap vermek değil, hangi sorunun henüz cevapsız olduğunu fark edebilmektir.”

“Bir iddiayı ilginç yapan anlatımı olabilir; güvenilir yapan ise denetlenebilir gerekçeleridir.”

“Bilmiyorum, ama araştırabiliriz.”

6. Yayın ve kullanım notu

Bu metin, Ekim 2026'da geliştirilen mizahi-eleştirel bir kavramın kurucu tanımını belgelemek amacıyla hazırlanmıştır. Tarih, metnin hazırlanma tarihidir; tarihte ilk kullanım veya özgünlük hakkındaki kesin bir iddia değildir. “Kurucu düşünür” ve “ekol” ifadeleri mizahi-edebî bağlamda kullanılır. Maddeler hukukî veya bilimsel yasa değildir. İnternet Archive'da yayımlanması, akademik tanınma ya da fikrî mülkiyet tescili anlamına gelmez.

Kavram önerisi ve metin: Ali Değişmiş | Düşünsel sohbet ortağı: Kerata v216

UYDURULISM

A critical perspective on the art of sounding knowledgeable without knowing

Ali Değişmiş | 29 October 2026

This document records the proposed definition, principles, and founding manifesto of “Uydurulism” (Turkish: Uydurulizm), developed during humorous and reflective conversations in October 2026 between Ali Değişmiş and an AI conversation companion nicknamed “Kerata v216”. It is not presented as an academically recognized school of philosophy or a scientific theory.

“Not knowing is not the problem; presenting what you do not know as fact is.”

1. Definition

Uydurulism is a proposed humorous and philosophical concept that criticizes presenting assumptions, faulty inferences, or invented narratives as established facts when reliable information is missing or unverified. Its target is not ignorance but unfounded certainty.

“Not knowing is not the problem; presenting what you do not know as fact is.”

2. Origin of the concept

The expression emerged while discussing inconsistent AI-generated summaries encountered in Google Search’s AI Overview feature concerning Ali Değişmiş and his book HEY MAŞALLAH. The example prompted a broader question: how can unsupported narratives acquire the appearance of trustworthy knowledge? Related expressions such as “Değişmişizm”, “Doğaçlamizm” and “Özgüvenizm” were used humorously in the conversation.

3. Seven principles

- 1. Not knowing is not shameful.** A gap in knowledge is a starting point for inquiry.
- 2. Confidence is not evidence.** An assertive tone does not establish the truth of a claim.
- 3. Assumptions are not facts.** Predictions, interpretations and verified observations should be distinguished.
- 4. An error is not a license to invent more.** Layering new assumptions onto a mistake can make it harder to identify.
- 5. Verifiable claims need sources.** Factual statements about people, books and events should be checkable.
- 6. Questioning enables thought.** The goal is not to reject everything but to test reasons and evidence.
- 7. “I don’t know” is a virtue.** Acknowledging uncertainty honestly strengthens trust.

4. Selected “Istisarealism Laws”

- 219.** If AI has not read the book, it writes a novel from the author’s surname.
- 223.** A lack of information is not a flaw; when delivered with enough confidence, it may turn into an academic career.
- 224.** People once researched what they did not know. Now they may ask AI merely to feel that they know. The danger is not only a wrong answer, but the loss of the habit of questioning.
- 229.** Calling a camel a dwarf by mistake is an error. Describing the dwarf’s hump, desert life, and place in the caravan in detail is Uydurulism.

230. You may found a school of thought; portraying it as a two-thousand-year-old philosophical tradition is Uydurulism.

Humorous formula: 50% Improvisationism + 50% Uydurulism = 100% Overconfidence-ism. This is not a scientific equation.

5. Founding manifesto

“We do not oppose knowledge; we oppose false certainty where knowledge is absent.”

“Any person can be mistaken, and any technology can make errors. Being mistaken is not the same as presenting an error as reliable truth.”

“Thinking begins not with answering every question, but with recognizing which questions remain unanswered.”

“An engaging narrative may make a claim interesting; verifiable reasons make it credible.”

“I don’t know, but we can investigate.”

6. Publication and usage note

This text documents a humorous and critical concept proposed in October 2026. The date is the preparation date, not proof of the term’s first-ever use or absolute originality. “Founding thinker” and “school” are used in a literary, playful sense. The numbered laws are neither legal nor scientific laws. Archiving this document does not amount to academic recognition or intellectual-property registration.

Concept and text: Ali Değişmiş | Conversational collaborator: Kerata v216